

TEATRE

Les arestes de la condició humana

David Serrano

Galàctia-Lizarán –la Lizarán dels grans moments- és la pintora excel·lent i lliure del ducat de Venècia, autora de la fictícia tela colossal per commemorar la victòria dels venecians a la batalla de Lepant de 1571. L'obra és un encàrrec directe del mateix dux Urgentino-Madaula, màxima autoritat de la República. Aquestes *Escenes* de Barker reflecteixen el procés paral·lel en el qual els successius estadis de composició de la pintura són, també, revelacions consecutives sobre els conflictes latents que envolten la creativitat, la funció de l'art i el suport institucional dels artistes. Galàctia està decidida a plasmar en un quadre d'encàrrec el que Goya només va gosar pintar en privat; l'obscenitat de la guerra. El projecte és, probablement, massa ambiciós i quan l'obra és finalment exposada i visitada per llargues cues de ciutadans de la República, Galàctia ha hagut de pair algunes dures realitats. Una és que per més que la seva obra aspiri a la independència això no vol pas dir necessàriament que la seva obra sigui independent. Una altra té a veure amb la capacitat dels poders públics per assimilar l'art de denúncia. Una altra està relacionada amb la pròpia capacitat de resistència de l'artista.

En un primer moment, el dux, el millor Ramon Madaula que he vist –amb un paper que és un bombonet extraordinàriament ben resolt-, té l'instint de destruir una tela que expressa amb eficàcia una "veritat" desagradable o incòmoda per als poders públics. Li sembla que cal castigar l'artista que ha tingut la gosadia, encarregada però, de platejar-se aquest encàrrec en aquests termes. Però el dux és un polític

Madaula, el gran dux d'*Escenes*.

ESCENES D'UNA EXECUCIÓ

Howard Barker

(traducció de Quim Monzó)

Director: Ramon Simó

Intèrprets: Anna Lizaran, Ivan Benet, Ramon Madaula, Pep Pla, Victòria Pagès, Pep Jové, Xavier Capdet, Cristina Genebat, Santi Ricart, Carles Fígols, Jordi Puig, Ferran Lahoz i Pepo Blasco

TNC, Sala Petita, juny de 2002

Lizarán es llueix a *Escenes*.

experimentat, i gràcies també a la companya-crític d'art, s'ho repensa. Aquesta barroeria els posaria en evidència i prefereix activar un subtil procés d'assimilació que, com explica al cardenal, esdevindrà símptoma de la "nostra grandíssima majestat". La capacitat de deglució del poder públic sobre l'art convertit en tresor nacional no té límits, com s'ha proposat de mostrar l'anomenat teatre de la tragèdia de Barker: ple de matisos i de paradoxes com la que suposa el darrer mot de l'obra, que provoca una allau d'interrogants entre el públic que no deixa indiferent. Tots tenim un preu, ni que sigui per omplir l'ego? Provocació, però també reflexió i un escepticisme d'arrel existencial que l'acosta segons com més al nihilisme que a altra cosa. Una sorpresa monumental.

LA FILLA DEL MAR

Àngel Guimerà

Director: Josep M. Mestres

Intèrprets: Helena Fortuny,

Marta Marco, Rosa Vila,

Laia Martí, Clara Segura,

Joan Carreras, Alfred Luchetti,

Jaume Bernet, Pep Anton Muñoz,

Carles Martínez, Albert Triola,

Biel Duran, etc.

TNC, Sala Gran, juny de 2002

TEATRE

La filla del mar

II *La filla del mar* és una de les obres representatives del teatre de Guimerà, però a diferència de *Terra baixa*, *Mar i Cel*, o *Maria Rosa* ha estat de les menys presents als teatres catalans.

La història explica com un pescador troba una nena entre les restes d'un naufragi. Pel seu aspecte, pertany a un país llunyà. Una família del poble l'acull i li posa el nom d'Àgata –un gran paper, sens dubte-, i passa la infantesa i l'adolescència amb la gent d'aquesta petita població de la costa. Però un dia coneixerà en Pere Màrtir, un jove atractiu, pedant però admirat per les noies, que ha tornat a casa i que genera el problema d'ordre amorós amb repercussions morals evidents. El galant faldiller que ha tastat i ha deixat totes les dones que ha volgut, sense cap resistència, però sense que cap d'elles no l'interessés realment, flirteja ara la Mariona, pubilla de la família rica del poble que també ha acollit l'Àgata, amiga íntima de la primera i vertader contrapersonatge: vital i primari, desgarrat i masculinitzat, lliure i esbojarrat, enfront la culturalització femenina tradicional, sensual i plena de finesa de la primera. Per amagar el flirteig amb Mariona, Pere Màrtir es veu obligat, per ella (ai les dones!...-sense comentar-), a fer veure que se sent atret per l'Àgata per tal de poder-se continuar repassant la Mariona a casa seva. Sense voler-ho de cap manera, Pere s'acabarà sentint atrapat per aquella dona terrenal i vital, que el seduirà i transformarà en un home nou, diferent i més autèntic. Pere descobreix els encants salvatges de l'única noia que sabrà estimar-lo amb senzillesa i a la llum del dia. Però l'Àgata esdevindrà a partir de llavors l'instrument amb què la societat es venjarà de l'home que les va humiliar. En moments de crisi, l'espurna xenòfoba esdevé l'excusa immillorable per evidenciar els dubtes i les debilitats pròpies davant les d'un adversari –que no és el cas- més dèbil encara, mancat com està de malícia pròpia de la nostra "terra baixa". L'escena final culmina un *crescendo* espectacular, amb gran sentit dramàtic, que incideix en una idea ben semblant a la de Barker: si no pots assimilar l'enemic, "embrutint-lo" –com afirma Amat-Piniella- intenta de destruir-lo, cosa que és el que evidentment succeeix, i elimina així tota possibilitat existencial de progrés, ni individual ni col·lectiu. Tot un altre missatge ple d'actualitat, malauradament. L'escenografia, com en el cas de les *Escenes*, mostren una gran habilitat per omplir uns espais que ens han tornat al teatre més terrenal, vital, ple de pulsions que, com en els clàssics, el de menys sigui la seva ubicació als segles XVI o XIX. La condició humana s'arrossega com pot, i evidenciar-ho com a mínim ajuda a suportar millor l'angoixa que ens ha portat a la nàusea.